

Projednání výše náhrady škody podle zákoníku práce

V posledním období dochází k velkému nárůstu mimořádných událostí (dále jen MU), respektive škodních událostí (např. dopravních nehod, poškození majetku zaměstnavatele apod.), kdy člen OSŽ svým jednáním (opomenutím) z nedbalosti způsobil škodu na majetku nejen zaměstnavatele. Členové OSŽ jsou pojištěni u Kooperativa pojišťovny, a.s.

Dle ustanovení § 263 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZP) je stanoveno, že **zaměstnavatel je povinen projednat s odborovou organizací náhradu škody, přesahující 1.000,- Kč** (nikoliv pouze odborovou organizací informovat). Zde je vhodný prostor pro uplatnění podnětů, návrhů a připomínek ze strany odborové organizace, např. při specifikaci výše škody.

Není ovšem vyloučeno, aby bylo v kolektivní smlouvě dohodnuto, že bude zaměstnavatel s odborovou organizací projednávat každý případ povinnosti zaměstnance k náhradě škody, bez ohledu na výši požadované škody.

Působí-li u zaměstnavatele více odborových organizací, **projednává zaměstnavatel odpovědnost za škodu s odborovou organizací, jejímž je zaměstnanec členem**. Jestli zaměstnanec není členem odborové organizace, bude zaměstnavatel projednávat s odborovou organizací s **největším počtem členů, kteří jsou u zaměstnavatele v pracovním poměru**, neurčí-li tento zaměstnanec jinak (§ 286 odst. 6 ZP).

Projednání je jednání mezi zaměstnavatelem a zástupci zaměstnanců, výměna stanovisek a vysvětlení **s cílem dosáhnout shody**. Zaměstnavatel je povinen **zajistit projednání v dostatečném předstihu a vhodným způsobem**, aby zástupci zaměstnanců mohli na základě poskytnutých informací vyjádřit svá stanoviska a zaměstnavatel je mohl vzít v úvahu před uskutečněním opatření. **Odborová organizace může rovněž doporučovat stanovení skutečné škody** požadované zaměstnavatelem po členovi OSŽ, zohlednění tzv. **amortizace** (pravidelné odepisování určité sumy z hodnoty zařízení, strojů, budov apod. pro jejich opotřebování). Odborové organizace mají při projednání **právo obdržet** na své stanovisko **odůvodněnou odpověď**.

Smyslem projednání povinnosti zaměstnance k náhradě škody s odborovou organizací je především to, aby se **odborová organizace** seznámila s okolnostmi uplatnění práva zaměstnavatele na náhradu škody, **přesvědčila se o tom, jestli zaměstnavatel postupuje v souladu se zákoníkem práce** a případně **upozornila zaměstnavatele na nesprávný postup** a doporučila zaměstnanci, jakým způsobem by měl jednat. Projednání by mělo směřovat k tomu, aby zaměstnavatel ve spolupráci s odborovou organizací přijal opatření směřující k minimalizaci vzniku jiných obdobných škod u zaměstnavatele v budoucnosti.

Zaměstnavatel musí k projednání povinnosti zaměstnance k náhradě škody s odborovou organizací přistoupit ještě předtím, než samotného zaměstnance vyzve k uznání jeho povinnosti k náhradě škody. Opačný postup by zcela vylučoval smysl a význam této povinnosti zaměstnavatele.

Nesplnění této povinnosti nebrání zaměstnavateli v tom, aby své právo na náhradu škody uplatnil v soudním řízení. Podání žaloby bez tohoto projednání, ale může mít pro zaměstnavatele nepříznivé důsledky v tom, že o případných námitkách proti uplatňované výši náhrady škody se dozví teprve až v řízení před soudem. Tato skutečnost může mít vliv rovněž při rozhodování soudu o nákladech řízení i o úrocích z prodlení.

Zaměstnavatel svým jednáním, tj. **neprojednáním** výše náhrady škody s odborovou organizací, **může naplnit skutkovou podstatu přestupku** (správního deliktu) na úseku součinnosti zaměstnavatele a orgánu jednajícího za zaměstnance dle **zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OIP). Za výše uvedené porušení zákona může být zaměstnavatel (fyzické a právnické osoby) dle OIP **sankcionován**¹ až do výše 200 000,- Kč.

Pro dosažení vyšší právní jistoty lze rovněž doporučit, aby podrobnější pravidla pro jednání o výši požadované náhrady škody stanovila kolektivní smlouva nebo vnitřní předpis.

Při povinnosti zaměstnance k náhradě schodku na hodnotách svěřených k vyúčtování může vzhledem k charakteru svěřovaných hodnot, výše náhrady škody dosahovat velmi vysokých částek, které bude zaměstnanec povinen zaměstnavateli uhradit. V těchto případech může soud z důvodu zvláštního zřetele hodných výši náhrady škody přiměřeně snížit. Zaměstnanec může navrhnout soudu snížení náhrady škody a pokusit se prokázat existenci zvlášť závažných okolností (např. se vznikem škody, s mírou zavinění, s majetkovými poměry zaměstnance a zaměstnavatele apod.), které by mohly být důvodem k uplatnění moderačního práva. V konkrétním případě bude záležet na skutkových okolnostech a na tom, jaký význam okolnostem při úvaze o přiměřeném snížení náhrady škody přizná soud.

Vzniku škody, za níž by zaměstnanec odpovídal svému zaměstnavateli, lze předejít zodpovědným přístupem k plnění pracovních úkolů a svěřenému majetku jen do určité míry. Další možností je, nechat se pojistit se za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání.

Mikuláš Hubicsák, manager pro kolektivní vyjednávání
JUDr. Petr Večeř, vedoucí ESO OSŽ - ústředí

¹ - **§ 10 odst. 1 OIP** - Fyzická osoba se dopustí přestupku na úseku součinnosti zaměstnavatele a orgánu jednajícího za zaměstnance tím, že poruší povinnosti vůči příslušným odborovým orgánům, radám zaměstnanců nebo zástupcům pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vyplývající z § 62 ZP, § 277 ZP, § 279 ZP, § 280 ZP, § 287 ZP a § 339 odst. 1 ZP;
- **§ 23 odst. 1 OIP** - Právnická osoba se dopustí správního deliktu na úseku součinnosti zaměstnavatele a orgánu jednajícího za zaměstnance tím, že poruší povinnosti vůči příslušným odborovým orgánům, radám zaměstnanců nebo zástupcům pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vyplývající z § 62 ZP, § 277 ZP, § 279 ZP, § 280 ZP, § 287 ZP a § 339 odst. 1 ZP.